

KAUNO APYLINKĖS TEISMAS

SPRENDIMAS UŽ AKIŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2020 m. liepos 31 d.
Kaunas

Kauno apylinkės teismo Kauno rūmų teisėja Jurgita Sujetienė,
rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal ieškovės Valstybinės vartotojų teisių
apsaugos tarnybos patikslintą ieškinį atsakovei uždarajai akcinei bendrovei „Skeko“ dėl sutarties –
užsakymo sąlygų pripažinimo nesąžiningomis ir negaliojančiomis.

Teismas

n u s t a t ė :

Kauno apylinkės teismo Kauno rūmuose priimtas ieškovės Valstybinės vartotojų teisių
apsaugos tarnybos patikslintas ieškinys, kuriuo ieškovė prašo pripažinti UAB „Skeko“ Sutarties –
užsakymo 2.3 ir 4.4 punktuose įtvirtintas sąlygas nesąžiningomis ir negaliojančiomis.

Atsakovei teismo procesiniai dokumentai įteikti tinkamai Lietuvos Respublikos civilinio
proceso kodekso (toliau – CPK) 123 straipsnio 4 dalyje numatyta tvarka, procesinį dokumentą
siunčiant juridinio asmens buveinės adresu ir laikant jį įteiktu praėjus dešimčiai dienų nuo išsiuntimo.
Atsakovė atsiliepimo į ieškinį per teismo nustatytą terminą nepateikė. Atsakovei be pateisinamos
priežasties per nustatytą terminą nepateikus atsiliepimo į ieškinį ir esant ieškovės prašymui,
priimamas sprendimas už akių (CPK 142 straipsnio 4 dalis, 285 straipsnis).

CPK 285 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad priimdamas sprendimą už akių, teismas
atlieka formalų byloje pateiktų įrodymų vertinimą, t. y. įsitikina, kad pasitvirtinus šių įrodymų turiniui
būtų pagrindas priimti tokį sprendimą.

Teismas

k o n s t a t u o j a :

ieškinys tenkinamas visiškai.

Ieškinyje išdėstytas aplinkybes ir ieškinio reikalavimus ieškovė grindžia šiais rašytiniais
įrodymais: 2017 m. rugsėjo 14 d. sutartimi–užsakymu, 2019 m. spalio 25 d. vartotojo prašymu,
Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos
komisijos 2019 m. gruodžio 19 d. nutarimu dėl UAB „Skeko“ sutarties–užsakymo sąlygų Nr. 10-
2101, 2019 m. gruodžio 23 d. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos Teisės skyriaus raštu
UAB „Skeko“ dėl sutarties – užsakymo sąlygų, 2020 m. vasario 3 d. Valstybinės vartotojų teisių
apsaugos tarnybos Teisės skyriaus raštu UAB „Skeko“ dėl sutarties–užsakymo sąlygų.

CPK 49 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta valstybės institucijų teisė įstatymų numatytais atvejais pareikšti ieškinį viešajam interesui apginti. Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo (toliau – Vartotojų teisių apsaugos įstatymas) 12 straipsnio 1 dalies 6 punktą įtvirtina, kad Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba įstatymų nustatyta tvarka kontroliuoja sutarčių standartines sąlygas ir ginčija nesąžiningas vartojimo sutarčių sąlygas. Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 32 straipsnio 2 dalis nurodo, jog Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, nustačiusi, kad vartojimo sutarties sąlygos yra nesąžiningos, turi kreiptis į pardavėją, paslaugų teikėją ir pasiūlyti jam per 14 dienų nuo šio pasiūlymo gavimo pakeisti, panaikinti arba nebetaikyti nesąžiningos sąlygos ar sąlygų sudarant sutartis su vartotojais, taip pat nurodyti pardavėjui ar paslaugų teikėjui, kad Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba kreipsis į teismą su ieškiniu ar pareiškimu (skundu) dėl nesąžiningos sąlygos (sąlygų) pripažinimo negaliojančiomis ar pakeitimo, jeigu pardavėjas ar paslaugų teikėjas nevykdys Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos pasiūlymo.

Byloje esantys duomenys patvirtina, kad 2017 m. rugsėjo 14 d. tarp (*duomenys neskelbiami*) („Užsakovas“) ir atsakovės („Vykdytojas“) buvo pasirašyta Sutartis–užsakymas, kuriuo atsakovė įsipareigojo pagal užsakovo pageidavimus pateikti baldų projektą ir pagal patvirtintą projektą kokybiškai pagaminti baldus. 2019 m. spalio 25 d. užsakovė (*duomenys neskelbiami*) kreipėsi į ieškovę su prašymu dėl UAB „Skeko“ pagal 2017 m. rugsėjo 14 d. Sutartį–užsakymą neatliktos paslaugos. Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba išnagrino UAB „Skeko“ Sutartį–užsakymą nesąžiningų sąlygų taikymo požiūriu ir 2019 m. gruodžio 19 d. priėmė nutarimą Nr. 10-2101 „Dėl UAB „Skeko“ Sutarties–užsakymo sąlygų“.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.228¹ straipsnis numato, kad vartojimo sutartimi verslininkas įsipareigoja perduoti vartotojui (fiziniam asmeniui, veikiančiam su savo verslu, prekyba, amatu ar profesija nesusijusiais tikslais) prekes nuosavybės teise arba suteikti paslaugas vartotojui, o vartotojas įsipareigoja priimti prekes ar paslaugas ir sumokėti jų kainą. UAB „Skeko“ Sutartis–užsakymas laikytina vartojimo rangos sutartimi, nes UAB „Skeko“ (rangovas) įsipareigojo pagal užsakovo (vartotojo) užsakymą atlikti tam tikrą darbą, skirtą tenkinti buitinius ar asmeninius užsakovo (vartotojo) ar jo šeimos poreikius, o užsakovas (vartotojas) įsipareigoja priimti darbo rezultatą ir už jį sumokėti.

Nesąžiningomis laikomos vartojimo sutarčių sąlygos, kurios šalių nebuvo individualiai aptartos ir kuriomis dėl sąžiningumo reikalavimo pažeidimo iš esmės pažeidžiama šalių teisių ir pareigų pusiausvyra vartotojo nenaudai, taip pat minėtame teisės akte pateikiamas pavyzdinis sąrašas standartinių sutarties sąlygų, kurios yra preziumuojamos kaip nesąžiningos vartotojams (CK 6.228⁴ straipsnis).

Dėl Sutarties–užsakymo 2.3 punkto.

Sutarties–užsakymo 2.3 punkte nurodoma, jog „Visą užsakymo įgyvendinimo laikotarpį „vykdytojas“ atsako už gaminio kokybę ir įsipareigoja pakeisti nekokybiškas gaminio dalis arba jas perdaryti. Išskyrus tuos atvejus, kai gaminys buvo pažeistas dėl „užsakovo“ ar trečiųjų asmenų kaltės“. Šis Sutarties–užsakymo punktas įtvirtina UAB „Skeko“ įsipareigojimą pakeisti nekokybiškas gaminio dalis arba jas perdaryti, išskyrus tuos atvejus, kai gaminys buvo pažeistas dėl užsakovo ar trečiųjų asmenų kaltės.

Rangovui pažeidus vartojimo rangos sutartį, užsakovas savo teises gali ginti ne tik bendraisiais užsakovo, bet ir specialiaisiais – vartotojo teisių gynbos būdais, nustatytais vartojimo rangą ir vartojimo pirkimą–pardavimą reglamentuojančiose teisės normose. Rangovui neatlikus ar netinkamai atlikus vartojimo rangos sutartyje numatytą darbą, užsakovas savo teises gali ginti vienu šių būdų: pareikšti vieną iš CK 6.665 straipsnyje numatytų reikalavimų: reikalauti pakartotinai ir neatlygintinai atlikti darbus, atlyginti trūkumų šalinimo išlaidas (CK 6.678 straipsnio 1 dalis), pasinaudoti CK 6.334 straipsnyje numatytomis pirkėjo teisėmis (CK 6.680 straipsnis). Pagal minėtas teisės normas, jei rangovas neatlieka, ar netinkamai atlieka vartojimo rangos sutartyje numatytą darbą, užsakovas turi teisę savo pasirinkimu reikalauti alternatyvių jo teisių gynimo būdų, o būtent,

kad: darbas būtų atliktas iš naujo, išskyrus atvejus, kai darbo trūkumai yra nedideli arba jie atsirado dėl užsakovo kaltės, kad būtų atitinkamai sumažinta darbų kaina, kad rangovas neatlygintinai perprotingą terminą pašalintų darbų trūkumus arba atlygintų užsakovo išlaidas jiems ištaisyti, jei trūkumus įmanoma pašalinti, arba grąžinti sumokėtą kainą ir atsisakyti sutarties.

Atsižvelgiant į nurodytą teisinį reglamentavimą, teismas daro išvadą, kad tuo atveju, jeigu bendrovė netinkamai atlieka vartojimo rangos sutartyje numatytus darbus ir pavyzdžiui, baldai turi defektus ar trūkumus, vartotojas turi teisę pasirinkti jo teisių gynimo būdus ir bendrovė neturi daryti jokios įtakos vartotojo pasirinkimui ar apriboti pasirinkimo galimybę. Nagrinėjamu atveju Sutartyje–užsakyme įtvirtinus tik vieną iš CK 6.665 straipsnyje įtvirtintų užsakovo, t. y. vartotojo pažeistų teisių gynimo būdą, yra apribojamos vartotojo teisės, minima sąlyga neatitinka teisinio reglamentavimo ir iš esmės pažeidžia vartotojo teises ir interesus, iškreipia teisių ir pareigų pusiausvyrą vartotojo nenaudai.

Sutarties–užsakymo 2.3 punkte įtvirtinama, jog UAB „Skeko“ pakeis nekokybiškas gaminio dalis arba jas perdarys, tik tuo atveju, jeigu gaminys buvo pažeistas ne dėl užsakovo ar trečiųjų asmenų kaltės. Atsižvelgiant į minimos sąlygos formuluotę, nėra aišku, ar UAB „Skeko“ nešalins gaminių defektų ir tais atvejais, kai jie atsiradę dėl trečiųjų asmenų, susijusių su UAB „Skeko“. Rangovas išlieka atsakingu užsakovui už tinkamą prievolių vykdymą, net ir tais atvejais, kai dėl trečiųjų asmenų, kuriuos buvo pasitelkęs rangovas, kaltės sutartinė prievolė yra neįvykdoma ar yra įvykdoma netinkamai.

Teismas, atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, sprendžia, kad Sutarties–užsakymo 2.3 punkto sąlyga netinkamai panaikina vartotojo teises verslininko atžvilgiu, kai verslininkas visiškai ar iš dalies neįvykdo, ar netinkamai įvykdo bet kokius sutartyje numatytus įsipareigojimus, todėl ši sąlyga pripažįstama nesąžininga ir negaliojančia.

Dėl Sutarties–užsakymo 4.4 punkto.

Sutarties–užsakymo 4.4 punkte nurodoma, kad „Užsakovui“ raštiškai atsisakius pirkti prekę, išankstinio apmokėjimo suma negrąžinama“. Šia Sutarties–užsakymo sąlyga atsakovei suteikiama teisė negrąžinti vartotojai jos sumokėto išankstinio apmokėjimo už prekę, t. y. 2 014,00 Eur (Sutarties–užsakymo 1.2 punktas), jai atsisakius užsakymo.

Įvertinus byloje pateiktos 2017 m. rugšėjo 14 d. Sutarties–užsakymo sąlygas kompleksiskai, matyti, kad išankstinis apmokėjimas nagrinėjamu atveju atlieka avanso paskirtį, t. y. jis skirtas apmokėti pagrindinio mokėjimo dalį. Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, jog avansą sumokėjusi šalis turi teisę reikalauti grąžinti jį visais atvejais, išskyrus tuos, kai iš sutarties turinio galima daryti išvadą apie šios sutarties šalių susitarimą dėl atsakomybės už šioje sutartyje nustatytų įsipareigojimų nevykdymą netesybų forma. Tokią sankciją sutartyje nustatius, reikalavimas grąžinti tokias pinigų sumas negali būti tenkinamas ta apimtimi, kiek jis įskaitomas priešpriešiniu vienaarūšiu reikalavimu taikyti netesybas (CK 6.130 straipsnio 1 dalis). Tokios praktikos laikosi Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (žr. pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. vasario 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-22-219/2015).

CK 6.673 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta užsakovo teisė bet kada iki darbo rezultato priėmimo nutraukti sutartį, sumokant dalį nustatytos kainos, proporcingą atliktam darbui. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad užsakovo teisė nutraukti vartojimo rangos sutartį įstatyme nesiejama su rangovo padarytu sutarties pažeidimu, svarbiomis priežastimis ar kokiomis nors kitomis aplinkybėmis, tai reiškia, kad vartotojas rangos sutartyje gali pasinaudoti CK 6.673 straipsnio 2 dalyje nustatyta teise iki darbo rezultato priėmimo nutraukti sutartį laisva valia, ši užsakovo teisė galioja tol, kol rangovas nėra atlikęs darbo pagal sutartį. Rangovui atlikus darbą, užsakovui atsiranda atliktų darbų priėmimo pareiga (CK 6.662 straipsnis). Kai sutarties nutraukimo pagrindas yra tik paties užsakovo valia (vartotojas tampa nesuinteresuotas rangos darbų rezultatu), jo apsisprendimas, nesusijęs su rangovo padarytu sutarties pažeidimu, sutarties nutraukimo padarinius apima CK 6.673 straipsnio 2 dalies reguliavimas – užsakovo pareiga apmokėti dalį nustatytos kainos, proporcingą atliktam darbui. Tokiu atveju atlikto darbo kaina turi būti apskaičiuojama atsižvelgiant į konkrečios rangos sutarties sąlygas

dėl darbų kainos. Į rangos darbų kainą pagal CK 6.653 straipsnio 2 dalies normą įeina ne tik rangovo atlikto darbo atlyginimas, bet ir jo turėtų išlaidų tam darbui kompensavimas. Toks teisinis reguliavimas grindžiamas aplinkybe, kad versliškai tam tikra veikla užsiimantis rangovas turi galimybę visa tai, ko neįdėjo į pradėto užsakymo vykdymą, panaudoti kitam užsakymui, taip išvengdamas nuostolių dėl sutarties nutraukimo. Užsakovas, sumokėjęs atliktos darbo dalies kainą, atitinkamai įgyja teisę į atliktų darbų rezultata (CK 6.671 straipsnis). Vartotojo rangos sutarties nutraukimas CK 6.673 straipsnio 2 dalyje nurodytu atveju nėra jo sutartinių prievolių pažeidimas, todėl sutartį nutraukusiam užsakovui neatsiranda civilinės atsakomybės prievolės, vartotojo garantija šiuo atveju reiškia civilinės atsakomybės išimtį (CK 6.253 straipsnio 9 dalis). Rangovas tokiu atveju nelaikomas nukentėjusia šalimi, todėl jis neturi teisės reikalauti, kad užsakovas vykdytų sutartį natūra (CK 6.213 straipsnis), taip pat neatsiranda kitų neigiamų užsakovui sutarties neįvykdymo teisinių padarinių.

Be to, atkreipiamas dėmesys, kad Sutartis–užsakymas nenumato vartotojo teisės gauti iš UAB „Skeko“ tokio pat dydžio sumas, kai bendrovė vienašališkai nutraukia Sutartį–užsakymą. Taigi Sutartimi–užsakymu UAB „Skeko“ suteikiama teisė negražinti vartotojui iš šio gautų sumų, kai vartotojas nusprendžia nevykdyti sutarties ir nenumatoma vartotojo teisė gauti iš UAB „Skeko“ tokio pat dydžio sumas, kai šis vienašališkai nutraukia sutartį, tokiu būdu pažeidžiant šalių teisių ir pareigų pusiausvyrą. Pažymėtina, kad gali susiklostyti atvejis, kai vartotojas Sutartį–užsakymą nutrauks dėl to, kad UAB „Skeko“ nevykdys ar netinkamai vykdys Sutartį–užsakymą, t. y. būtent dėl UAB „Skeko“ kaltės. Tokiu atveju, vartotojas neturi patirti jokių papildomų nuostolių. Tačiau iš Sutarties–užsakymo 4.4 punkto formuluotės nėra aišku, ar išankstinio apmokėjimo suma nebus gražinta vartotojui ir aukščiau aptariamam atveju. Sutartyje įtvirtintos nuostatos turi būti kiek įmanoma aiškiau atskleistos, konkretizuotos, kadangi jos nustato šalių teises, pareigas, atsakomybę ir pan.

Teismas, atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, sprendžia, kad Sutarties–užsakymo 4.4 punkto sąlyga yra pažeidžiama vartotojo ir bendrovės teisių ir pareigų pusiausvyrą vartotojo nenaudai, suteikiant bendrovei teisę negražinti vartotojui iš šio gautų sumų, kai vartotojas nusprendžia nevykdyti sutarties ir nenumatant vartotojo teisės gauti iš bendrovės tokio pat dydžio sumas, kai šis vienašališkai nutraukia sutartį, todėl ši sąlyga pripažįstama nesąžininga ir negaliojančia.

Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 32 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, jog ieškovė, nustačiusi, kad vartojimo sutarties sąlygos yra nesąžiningos, turi kreiptis į paslaugų teikėją ir pasiūlyti jam per 14 dienų nuo šio pasiūlymo gavimo pakeisti, panaikinti arba nebetaikyti nesąžiningos sąlygos ar sąlygų sudarant sutartis su vartotojais, taip pat nurodyti paslaugų teikėjui, kad Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba kreipsis į teismą su ieškiniu ar pareiškimu (skundu) dėl nesąžiningos sąlygos (sąlygų) pripažinimo negaliojančiomis ar pakeitimo, jeigu paslaugų teikėjas nevykdys Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos pasiūlymo. Ieškovė 2019 m. gruodžio 23 d. raštu Nr. 4E-12838 Nutarimo nuorašą pateikė UAB „Skeko“ ir pasiūlė bendrovei per 14 dienų nuo nutarimo gavimo dienos pakeisti, panaikinti ar netaikyti nutarime nurodytų sąlygų sudarant sutartis su vartotojais, kurios buvo pripažintos atitinkančiomis vartojimo sutarčių nesąžiningų sąlygų nustatymo kriterijus. Apie priimtus sprendimus ieškovė atsakovės paprašė informuoti per nurodytą terminą. Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba per nustatytą terminą negavo bendrovės atsakymo, todėl 2020 m. vasario 3 d. raštu Nr. 4E-2493 pakartotinai kreipėsi į UAB „Skeko“, siūlydama minimus punktus pakeisti, panaikinti ar netaikyti bei apie priimtus sprendimus informuoti Valstybinę vartotojų teisių apsaugos tarnybą. Tačiau UAB „Skeko“ neinformavo ieškovės apie nutarime nurodytų sąlygų, kurios buvo pripažintos atitinkančiomis vartojimo sutarčių nesąžiningų sąlygų nustatymo kriterijus, pakeitimą, panaikinimą ar netaikymą. Jeigu viešojo intereso pažeidimas nenutrauktas, Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba kreipiasi į teismą dėl viešojo intereso gynimo (Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 32 straipsnio 3 dalis).

Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, matyti, kad UAB „Skeko“ neatsižvelgė į pateiktus siūlymus dėl Sutarties–užsakymo 2.3 ir 4.4 punktuose įtvirtintų sąlygų, kurios nutarimu buvo pripažintos atitinkančiomis vartojimo sutarčių nesąžiningų sąlygų nustatymo kriterijus, pakeitimo, panaikinimo ar netaikymo, taigi nesutiko nutraukti viešojo intereso pažeidimo.

Teismas, įvertindamas ieškovės pateiktus įrodymus, sprendžia, kad siekiant užtikrinti efektyvią vartotojų teisių apsaugą, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos patikslintas ieškinys dėl Sutarties–užsakymo 2.3 ir 4.4 punktuose įtvirtintų sąlygų pripažinimo nesąžiningomis ir negaliojančiomis tenkinamas visiškai.

Patenkinus patikslintą ieškinį, į valstybės biudžetą iš atsakovės priteisiamas 150,00 Eur žyminis mokestis ir išlaidos, susijusios su procesinių dokumentų įteikimu – 7,16 Eur (CPK 79 straipsnis, 80 straipsnio 1 dalies 2 punktą, 7 dalis, 96 straipsnio 1 dalis).

Teismas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 142 straipsnio 4 dalimi, 285–286 straipsniais,

n u s p r e n d ž i a :

patikslintą ieškinį tenkinti visiškai.

Pripažinti atsakovės uždarnosios akcinės bendrovės „Skeko“, juridinio asmens kodas 301738233, Sutarties–užsakymo 2.3 ir 4.4 punktų sąlygas nesąžiningomis ir negaliojančiomis.

Priteisti į valstybės biudžetą iš atsakovės uždarnosios akcinės bendrovės „Skeko“, juridinio asmens kodas 301738233, 157,16 Eur (vieno šimto penkiasdešimt septynių eurų 16 ct) bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Bylinėjimosi išlaidas sumokant į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą, įmokos kodas 5660.

Atsakovė, dėl kurios buvo priimtas sprendimas už akių, negali šio sprendimo skųsti nei apeliacine, nei kasacine tvarka, tačiau ji turi teisę sprendimą už akių priėmusiam teismui per 20 dienų nuo sprendimo priėmimo dienos paduoti pareiškimą, atitinkantį Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 287 straipsnio 2 ir 3 dalių reikalavimus, dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo.

Ieškovė turi teisę per 20 dienų nuo šio sprendimo priėmimo dienos skųsti jį apeliaciniu skundu Kauno apygardos teismui per Kauno apylinkės teismo Kauno rūmus.

Teisėja

Jurgita Sujetienė